

2011

L. ŠP (27.–29. 5.)

---

Další jubilejní ročník, tradičně stále celostátní přehlídka experimentujícího divadla, jehož podoby se však neustále proměňují... Slavnostně jej zahájila ředitelka NIPOS Lenka Láznovská, vyšel almanach *Šrámkův Písek 2010–2001* v redakci Lenky Novotné a Jakuba Huláka, který mapoval posledních deset ročníků. Záštitu měl ministr kultury, tehdy Jiří Besser, a program nachystal standardní pořadatelský tým ARTAMY a píseckých organizátorů. Osmnáct souborů bylo doporučeno z devíti krajských přehlídek, nakonec se ale vešlo jen patnáct inscenací, zbylé tři zůstaly náhradníky.

Hrálo se v DPČ a v Kulturním domě, v DFŠ již po rekonstrukci v divadelním sále i kavárně, také ale v hospůdce „Pí“ local klub a v kostele Povýšení sv. Kříže. Přes dvě stě návštěvníků, členů souborů, diváků, hostů...

Plzeňské Evrybáby (a jejich hosté) uvedly v Černíkově režii Lorcův *Dům Bernardy A.* na principu dynamického kolektivního herectví a v atmosféře španělského flamenca, hlavně ale s mimořádným výkonem Hany Frankové v roli Bernardy. Franková spolu s Janem Hniličkou zaujali také inscenací *Pozdravuj všechny doma* (Studio Divadla Dagmar a Pedagogické školy Karlovy Vary), emotivním dokumentárním divadlem – téměř dvacetičlenný mužský sbor (!) odkrýval s mimořádně koncentrovanou energií silná osobní traumata lidí z československých komunistických gulagů...

Spíše zábavný či kabaretní charakter mělo hned několik inscenací: královéhradecké divadlo DNO (a brněnský Šavgoč) uvedlo hru *Hospodin aneb Kdopak by se boha bar* (režie Jiří Jelínek) v „Pí“ local klubu, v hospodském prostředí, které dokonale ladilo s anekdotickou parafrází na biblické příběhy. Hospodské prostředí se však poněkud vzpíralo inspirativní inscenaci souboru Ing. Antonín Puchmajer D. S *Kabaret* (Martin. J. Švejda a Vladimír Mikulka), jejichž písně a krátké skeče bohužel vnímání „konzumujícího“ publika patřičně neoslovily. A po letech přijela Regina Břeclav s voicebandovou inscenací Martina Janků a Zdeňka Miklína na texty lidových koled *Na Betlém!*, spíše milou vánoční besídkou, poněkud nepřípadnou v parném květnu i v kontextu přehlídky. Některé soubory nabídly inspiraci vizuálními efekty, hlavně videoprojekcemi. Nejvíce se objevily v loutkově-audiovizuálním projektu souboru Rituál jeleního muže z Jeřic *Otec čísel* (aut. Klára Doubková), v experimentálním představení „až laboratorně autentickém přípravou před diváky, jehož výsledný tvar byl promítán“. Základním výtvarným znakem inscenace *Bílá hora 70/22* divadla Potrvá (aut. a režie V. Poláček) byla také promítaná cesta pražskou tramvají č. 22, v níž se odehrávaly historické události a osudové příběhy lidí, spojených touto trasou. A podobnou formu zvolilo i plzeňské Duo (Max Weber a Albert Kamil) v jevištní adaptaci textu Josipa Brodského *1000 metrů nad Římem*, v náročném „intelektuálním konceptu, ale technicky méně zvládnutém“.

Došlo i na satirické inscenace: pražský soubor Ztracená existence uvedl „akční komedii“ *Vandaska* (Vojtěch Dvořák-Bráník, Alexandr Guha) reagující, byť poněkud krotce, na kauzu tehdejší pravicově extrémní Dělnické strany Tomáše Vandase: úhlavním nepřítelem totalitářského „včelího“ společenství byl v inscenaci „bruslařský disent“. V podobném „aktuálním“ duchu hrálo pražské divadlo Duo Tot *Tabák aneb Rauchen töt* (Ladislav Karda a Ondřej Zais) jako trochu zmatený a nejistý katastrofický příběh o pronásledování kuřáků, představení plné cigaretového kouře...

Samozřejmě v popředí zájmu tohoto ročníku bylo divadlo experimentující. Kromě zmíněného Rituálu jeleního muže se tak představilo především Divadlo Kámen s

minimalistickou inscenací **Asi ani zahrada**, „abstraktním divadlem v duchu Kandinského“, v dosavadní Macháčkově tvorbě dotažené nejdál, podle Jana Císaře vyjadřující „neurčitost skutečnosti, z níž se zdvíhá v scénické dění, v němž nejpodstatnější roli hrají barvy, hudba, slovo, které uskutečňuje prostor...“ divadlo výlučné, které se však nemůže těšit masové divácké přízni. S formou si zaexperimentoval i kladsko-pražsko-olomoucký soubor J.S.T.E. & Dred v inscenaci **Kukající anjel**, byť byla přijata rozpačitě „nejen kvůli nahotě a jistému exhibicionismu, ale především pro jisté meze srozumitelnosti“.

Hranický Láhor/Soundsystem přivezl inscenaci **Budu, jen když zaplatíš**, improvizaci předem připravenou a přesně strukturovanou, s příběhem o zjevení Panny Marie a uvržení hříšníků do pekla. A také s nepravoplným humorem „v duchu středověké morality“ jako „vtipnou ochutnávkou divadelních efektů“.

Inscenace souboru 3v team z Frýdku-Místku s názvem **Zdi. Kolem. V nás** byla minimalistické (spíše pantomimické) představení se silným lidským příběhem, byť vyznělo poněkud pateticky... A pražský soubor Rozkoš bez rizika (Hana Malinová a Vladimír Pecka) uvedl „sociální téma“ v inscenaci **Stařeny**.

Geisslers Hofcomoedianten ve spirituálním prostředí kostela Povýšení sv. Kříže uvedli **Ambrosii** (Petr Hašek podle Edmunda Campiona) jako site-specific – podle Jana Císaře špičkovou inscenaci v rámci experimentujícího Písku, „barokní divadlo v současném kontextu, barvitý a různorodý herecký jarmark, pojící se s poznáváním vroucnosti pokání, světský živel, snoubící se se záběrem duchovním, metafyzickým, přesahujícím pozemský život a jeho zkušenosti“. Na náhradníky, královéhradecké Nejhodnější medvídky s inscenací *Doubkova hole má* a brněnské Reverzní dveře s autorskou inscenací *Ctnostný muž a poslední žena*, bohužel nedošlo, pražská Vostoška jako inspirativní uvedla představení *Teatromat*.

Porotu tvořili jako v předchozích ročnících Alena Zemančíková, Jan Císař, Jiří Adámek, Vladimír Hulec a po nějaké době slovenský režisér Ján Šimko. Vyšla tři čísla zpravodaje, graficky příjemnější, redakce ve složení Jakub Hulák, David Slížek a Radek Pokorný, fotografovala Pavla Zimmermannová. Jeho obsahem byly anotace inscenací i standardní rubriky *Odposlechnuto* (glosy porotců) a *Jak to vidí vzorek* (poznámky diváků), v doprovodném programu se představilo několik hudebních uskupení, mj. hip hopová formace Prago Union, držitel Anděla 2011, koncertovala v „Pí“ Local Clubu, hudebníci Luboš Hrdlička s Petrem Sejkem předvedli v Divadelní kavárně koncert *Slabikář trampingu*.

\*\*\*

Divadlo se především v mnoha směrech vylévalo z břehů. Nejen předpokládané a v rámci samotné charakteristiky festivalu „přehlídky experimentujícího divadla“ vlastně vyžadované, nejen z konvenčních břehů divadelní formy směrem k rozvolněným břehům divých běsnění nejasných průběhů a výsledků jednotlivých produkcí (Láhor, Dred), nejen z břehů atrifičnosti dramatických textů a postupů k historicko-politickým (Pozdravuj všechny doma) a aktuálně politickým (Vandaska) a sociálním (Stařeny) smyslům divadelního účinkování, ale především – z břehů zavedených, divákem již uznaných divadelních prostorů. [...] Slovo, zvuk a prostor jsou – zdá se – tím aktuálním, co hýbe dnešním experimentujícím amatérským divadlem. Aniž si to jeho tvůrci uvědomují – zřejmě spíše intuitivně než programově –, zařazuje se tak do proudu současného umění jako takového. Umění v jiných souvislostech. Umění jako koncept a čin. Umění jako osobní gesto a postoj. Dlouhodobé hledání hereckých technik, jež bylo součástí experimentujícího umění celé dvacáté století, je pryč. Většina herců – snad vyjma soubory Kámen, Evrybáby a Geisslers – hrála na Písku jako z praku. Hrozně, strašidelně. Ale to je – pro ně a jejich

diváky – nepodstatné. Na pořadu dne jsou jiná témata, jiné otázky. Zvuk, ticho, obraz a nic, slovo a blábol, rytmus a ne-rytmus... To jsou dnešní pohybující se body v prázdném brookovském prostoru. (Hulec, Vladimír. Divadlo je všechno a všude aneb Když se divadlo vylévá z břehů. AS 2011, roč. 49, č. 3, s. 32)

Kukající anjel... Za sebe mohu říct, že jsem vnímal jakýsi shluk pohybů a slov, v němž jsem se při nejmenší vůli nemohl orientovat. Jenom na konec jsem viděl tři nahé muže, kteří – dva česky a jeden polsky – vykřikovali, že jsou šťastní. Snad ta nahota byla symbolem oproštění od tíhy světa. Ale to je hypotetický výklad, neboť ze samotného scénického tvaru se to poznat nedalo. Možná šlo opravdu o to, aby herci došli štěstí? Nemyslím to teď ironicky. Tento typ experimentálního divadla má vždycky charakter výpovědi, to jest vůle a touhy vyslovit z jeviště něco svrchovaně osobně naléhavého, a proto hledá takové cesty scénování, jež by mu v tomto usilování nejen nebránily, ale maximálně mu napomáhaly. Tehdy se asi nedá moc myslet na nějakou strukturu a na nějaký systém, a jakékoliv osvědčené postupy a principy svou konvencionalitou jsou zřejmě zábranou naléhavé originalitě výpovědi. (Císař, Jan. Soukromá zpráva o jubilejním Šrámkově Písku. AS 2011, roč. 49, č. 3, s. 35)